

Dosarul nr. 2ra-955/23
2-22180450-01-2ra-10072023

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (Rusu-Parii Rosița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (St. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

07 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela Chiriac,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Andruhov Ana împotriva lui Vladimir Lisa cu privire la constatarea încasarea prejudiciului moral prin contravenție,

împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Andruhov Ana și a fost menținută hotărârea instanței de fond,

c o n s t a t ă :

La 08 decembrie 2022 Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Alexandru Lungu, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Vladimir Lisa prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 30 000 de lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, de mai mulți ani vecinii Vladimir Lisa și Alexandru Rusu o amenință și o înjură ca urmare a dezacordului acestora referitor la decizia Consiliului or. Florești nr. 02/11 din 13.03.2014 „cu privire la îmbunătățirea condițiilor locative și eliberarea ordinului de repartiție pentru bucătăria nr. 6A din blocul locativ nr. 79, de pe str. Vasile Lupu, or. Florești”.

A relatat că la 22 iunie 2018 Vladimir Lisa s-a prezentat la domiciliul acesteia și a numit-o cu cuvinte necenzurate, a amenințat-o cu răfuială fizică și a învinuit-o de ceva neclar. Pentru acest fapt la data de 25 iunie 2018 pârâtul a fost sancționat contravențional cu amendă în mărime de 18 unități convenționale, în temeiul art. 69 alin. (1) Cod contravențional.

Reclamanta a indicat că, la 27.09.2019, după ședința de judecată în cauza civilă la acțiunea înaintată de Alexandra Rusu și Vladimir Lisa, ultimii au insultat-o, amenințând-o că o vor omorî, aceste acțiuni s-au petrecut în prezența avocatului Leonid Zaharia. Din acest motiv reclamanta a fost nevoită mai mult timp să locuiască la rudele sale.

A notata reclamanta că, la 05.11.2019 pârâtul a întocmit o recipisa prin care s-a obligat că pe viitor să nu se certe cu Ana Andruhov și cu familia acesteia precum și să nu o agrezeze sub nici o formă. Însă, la data de 13 octombrie 2020 Vladimir Lisa și-a continuat acțiunile sale ilegale și în loc public a numit-o pe reclamantă cu cuvinte necenzurate, astfel înjosindu-i onoarea și demnitatea. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 21.10.2020, Vladimir Lisa a fost sancționat contravențional, în temeiul art. 679 alin. (1) cu amendă în mărime de 900 de lei. Potrivit raportului din 22.10.2022 depus de către inspectorul superior al SP1 al IP Florești, în privința lui Vladimir Lisa au fost întocmite două procese-verbale cu privire la contravenție la 25.01.2018 și la 21.10.2020, și ambele amenzi stabilite au fost achitate.

A mai indicat că, la 04.11.2020 în privința pârâtului a fost întocmit un alt proces-verbal cu privire la contravenție, în temeiul art. 78² Cod contravențional, pentru faptul că de mai multe ori acesta a urmărit-o pe reclamantă și i-a creat frică pentru siguranța proprie. Procesul-verbal în temeiul art. 395 Cod contravențional a fost remis după competență spre examinare în instanța de judecată, cu recomandarea de a fi aplicată pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

Drept urmare, reclamanta a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 30 000 de lei, întemeindu-și acțiunea pe prevederile articolelor 45 Cod contravențional, 19 alin. (1), 776, 1998 alin. (1) și (2), 2036 alin. (1), 2037 alin. (1) Cod civil.

Prin hotărârea din 17 ianuarie 2023 a judecătoriei Soroca, sediul Florești, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Vladimir Lisa în beneficiul Anei Andruhov prejudiciul moral cauzat în mărime de 3 000 de lei.

S-a încasat de la Vladimir Lisa în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 de lei.

La 09 februarie 2023 Ana Andruhov a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea de apel depusă de Ana Andruhov și a fost menținută hotărârea din 17 ianuarie 2023 a judecătoriei Soroca, sediul Florești.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, din circumstanțele stabilite și din probele anexate la materialele cauzei se atestă că între părți există relații tensionate, soldate cu conflict, în rezultatul cărora Vladimir Lisa a numit-o cu cuvinte necenzurate pe Ana Andruhov, în loc public, precum și a amenințat-o cu răfuială fizică. Acest fapt a fost constatat prin procesele-verbale cu privire la contravenție, care nu au fost contestate de către intimat. Vladimir Lisa a acționat în mod ilicit, cauzând un prejudiciu moral prin acțiunile sale apelantei, respectiv este pasibil de răspunderea de daune prevăzute de articolele 2036 – 2037 din Codul civil.

A susținut că, la stabilirea prejudiciului moral, prima instanță s-a bazat pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral prevăzute și de art. 41 din Convenție, corect concluzionând că reclamanta a suferit diferite consecințe negative pe plan moral, estimându-le la suma de 3 000 de lei. Suma de 30 000 de lei solicitată spre încasare de către reclamantă cu titlu de prejudiciu moral, este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral.

A menționat Curtea de Apel Bălți că, luând în considerare, principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, ținând cont de gravitatea abaterilor care i-au fost aduse reclamantei-apelantei, instanța de judecată corect a conchis că, din contul lui Vladimir Lisa urmează a fi încasat prejudiciul moral în mărime de 3 000 de lei în beneficiul Anei Andruhov.

De asemenea, instanța de fond corect a încasat din contul lui Vladimir Lisa în beneficiul statului taxa de stat de a cărei plată reclamanta a fost scutită de drept, în sumă de 150 lei. Argumentele invocate în cererea de apel, în esența lor, sunt similare argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată care au fost deja supuse examinării și aprecierii juste de către instanța de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, iar actele normative vizate au fost interpretate și aplicate elocvent de către instanța de fond prin prisma circumstanțelor importante ale pricinii.

La 13 iunie 2023 Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela Chiriac, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, Vladimir Lisa a acționat în mod ilicit, cauzând un prejudiciu moral prin acțiunile sale, respectiv este pasibil de răspunderea de daune prevăzute de articolele 2036 – 2037 din Cod civil.

A indicat recurenta că, la stabilirea prejudiciului moral, prima instanță eronat a interpretat și s-a bazat pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral prevăzute și de art. 41 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului, corect concluzionând că reclamanta a suferit diferite consecințe negative pe plan moral, însă greșit acestea au fost estimate la suma de 3 000 de lei.

A mai notat recurenta că, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanțele inferioare au ținut cont de criteriul general invocat de CEDO, care constă în faptul că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii aduse acestora.

A menționat că cuantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel încât să aibă efect compensatoriu.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 28 martie 2023.

La 27 mai 2023, copia deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d. 62).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela Chiriac, la 13 iunie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 11 iulie 2023, a expediat în adresa participanților la proces copia recursului declarat de Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela

Chiriac, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 78).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela Chiriac, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se

invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela Chiriac, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Andruhov Ana, reprezentată de avocatul Stela Chiriac.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc